

Prinke, Rafał T.

Seminarium Międzykulturowy wymiar komunikacji idei w dziejach nauki

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 47/4, 115-116

2002

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SEMINARIUM MIĘDZYKULTUROWY WYMIAR KOMUNIKACJI IDEI W DZIEJACH NAUKI

W dniach 28–29 września 2002 r. odbyło się pierwsze z planowanego cyklu seminarium, zorganizowane przez doc. dr hab. Jaromira Jeszke (Instytut Historii Nauki PAN i Zakład Komunikacji Międzykulturowej UAM w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu) w malowniczej scenerii pałacu w Ciężeniu, dawnej rezydencji biskupów poznańskich, a obecnie Domu Pracy Twórczej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. W zamyśle organizatora seminarium ma być kontynuacją prowadzonych od 1995 r. przez prof. dr hab. Alinę Motycką i prof. dr hab. Stefana Zameckiego spotkań pod ogólnym tytułem *Kontekst odkrycia w dziejach dziedziny nauki* – ale w nowej, rozszerzonej formule.

W obradach uczestniczyło 14 osób, reprezentujących różne obszary badawcze i ośrodki akademickie, jak: Warszawa (prof. S. Zamecki, doc. J. Piskurewicz, doc. W. Wójcik), Poznań (prof. W. Wrzosek, doc. J. Jeszke, dr hab. M. Musielak, dr A. Ciesielska, dr R.T. Prinke), Częstochowa (prof. T. Srogosz, mgr A. Czerniecka, mgr N. Morawiec), Zielona Góra (prof. T. Grabińska), Wrocław (prof. M. Zabierowski), Katowice (dr hab. G. Musiał). Podkreślić warto też fakt uczestnictwa młodych pracowników nauki.

Dwudniowe posiedzenie w formie swobodnej dyskusji panelowej poświęcone było wypracowaniu formuły seminarium w oparciu o zasugerowany wstępnie temat, przenoszący punkt ciężkości z „kontekstu odkrycia” na „komunikowanie idei”. Tę właśnie kwestię rozważał w otwierającym panel wystąpieniu prof. Stefan Zamecki, zastanawiając się nad różnymi aspektami komunikowania idei i ich uwarunkowaniami, wskazując m. in. na ważki problem barier komunikacyjnych. W dyskusji ujawniła się różnorodność podejść metodologicznych, jak i rozbieżności w zakresie terminologii stosowanej przez przedstawicieli różnych dyscyplin i szkół, doprowadzając do tak szczegółowych dociekań semantycznych, iż prof. Zamecki wniósł postulat ograniczenia ich na kolejnych spotkaniach.

Wystąpienie prof. dra hab. Wojciecha Wrzoska poświęcone było drugiemu elementowi tytułu seminarium – „międzykulturowości”, a odwoływało się do aktualnych nurtów w historiografii, szczególnie narratywizmu i antropologii historycznej. Wskazywał on na bariery uniemożliwiające pełne zrozumienie innej kultury, zarówno w sensie synchronicznym (innego obszaru kulturowego), jak i diachronicznym (innej epoki historycznej), na bazie których sformułował „kulturową zasadę nieoznaczoności”, nawiązującą do zasady Heisenberga. Wywołało to dyskusję nad dopuszczalnością przenoszenia pojęć z nauk ścisłych do humanistycznych i traktowania ich tam jako metafor. Pewne kontrowersje wzbudził również zakres „nieoznaczoności”, szczególnie w obszarze historii nauki, gdzie niektóre elementy są weryfikowalne.

W ostatnim wystąpieniu w ramach panelu prof. dr hab. Tadeusz Srogosz podjął kwestię zawężenia tak szeroko sformułowanego tytułu seminarium, a także

możliwości prowadzenia wspólnych badań nad wycinkowymi zagadnieniami. Jak jednak wyjaśnił doc. Jaromir Jeszke, szeroko zakrojona tematyka może pozwolić na włączenie seminarium do europejskich programów badawczych.

W przerwie obrad uczestnicy seminarium zwiedzili przechowywaną i udostępnianą w Ciężeniu kolekcję masoników, należącą do Biblioteki UAM w Poznaniu, a będącą największym tego rodzaju księgozbiorem w kontynentalnej Europie.

Na zakończenie doc. Jaromir Jeszke zaproponował jako temat wiodący kolejnego spotkania kwestię barier w komunikacji międzykulturowej, który to problem przewijał się stale w dyskusji. Następne seminarium zaplanowano na 14 lutego 2003 r. w Instytucie Historii Nauki w Warszawie, a kolejne na 10–11 maja i 21–22 czerwca w Ciężeniu. Opracowane w formie artykułów wystąpienia mogą być publikowane na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” lub „Medycyny Nowożytnej”, jeżeli będą zgodne z linią programową tych periodyków.

Rafał T. Prinke
Poznań

KONFERENCJA NAUKOWA
ŁÓDZKIE ŚRODOWISKO LEKARSKIE XIX I XX W.
WARSZAWA 15.11.2002

Kolejne z cyklu spotkań organizowanych przez Zakład Historii Nauk Medycznych IHN PAN i redakcję *Słownika biograficznego polskich nauk medycznych XX wieku* poświęconych polskiemu środowisku lekarskiemu XIX i XX w., zatytułowane „Łódzkie środowisko lekarskie XIX i XX w.” odbyło się 15.11.2002 r. w Pałacu Staszica w Warszawie w sali im. M. Curie-Skłodowskiej.

Pierwszą część obrad prowadziła dr hab. B. Urbanek, drugą prof. dr hab. T. Brzeziński. W trakcie sesji referaty wygłosili:

- Prof. dr hab. J. Sadowska – Łódzki ośrodek naukowej myśli medycznej na przełomie XIX/XX w.;
- Mgr A. Marek – *Lekarze związani z „Czasopismem Lekarskim”*;
- Prof. dr hab. A. Śródka – *S. Sterling – łódzki lekarz i naukowiec XIX/XX w.*;
- Dr hab. B. Urbanek – *Wkład S. Sterlinga w rozwój polskiego pielęgniarstwa*;
- Dr W. Berner – *J. Koliński – lekarz i społecznik, współtwórca ruchu lekarsko-higienicznego w Łodzi XIX/XX w.*;
- Dr A. Fijałek – *Leczenie i zapobieganie gruźlicy przed zastosowaniem antybiotykoterapii – poglądy i ich twórcy*;
- Mgr T. Szkudaj – *Lekarze w Łódzkiej Izbie Lekarskiej*.

Prof. dr hab. J. Sadowska przedstawiła obszerny referat dotyczący łódzkiego ośrodka naukowego, odgrywającego znaczącą rolę w kształtowaniu nowoczesnej myśli medycznej. Brak w mieście wyższej szkoły medycznej nie przeszkodził